

Uredništvo:
Schillerjeva cesta št. 3,
dvorišču, I. nadstropje.

Rokopisi se ne vračajo.

List izhaja vsak dan razun nedelj in praznikov ob 4. uri popoldne.

Sklep uredništva ob 11. uri popoldne.

Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo.

Anonimni dopisi se ne uvažujejo.

NARODNI DNEVNIK

Upravništvo:
Schillerjeva cesta št. 3.
Naročnina znaša za avstro-
ogorske dežele:
celoletno . . . K 25.—
polletno . . . K 12.50
četrtletno . . . K 6.80
mesečno . . . K 2.10
Za **Nemčijo:**
celoletno . . . K 28.—
za vse druge de-
žele i. Ameriko K 30.—
Naročnina se pošilja vnaprej.
Za **oglas (inzerate)** se
plačuje od četverostopne
petit vrste po 12 h, za
večkrat natis primeren
popust.
Posamezna št. stane 10 h.

Št. 225.

Telefonska številka 65.

Celje, v torek, 4. oktobra 1910.

Cekovni račun 48.817.

Leto II.

Zasedanje štajerskega de- želnega zbora zaključeno.

V Celju, 4. okt.

V nedejo je dobila štajerska namestnija obvestilo, da je zasedanje štajerskega deželnega zbora zaključeno. V formalnem oziru ima zaključeno zasedanja to posledico, da odpadejo vsi stavljene predlogi in interpelacije, odpade tudi vse delo, kar so ga morda odseki že glede katerega v prvem čitanju sprejetega predloga opravili. S tem bi bili torej tudi odpravljeni neposredni vzroki slovenske obstrukcije in nemškonaacionalne trmoglavosti. Seveda se pa vsi nemški kakor slovenski predlogi v prihodnjem zasedanju lahko zopet stavijo in smo lahko zopet popolnoma v istem starem tiru, v katerem je običajno delo deželnega zbora sedaj.

Poglejmo različne glasove in izjave k zaključanju! »Grazer Tagblatt« konstatira najprej suho dejstvo, potem pa priobči besedilo oklica, katerega je klub nemškonaacionalnih deželnih poslancev gotovo že poprej pripravil za svoje volilce ob zaključanju deželnega zbora. V oklicu se vali vsa krivda, da ni prišlo do delazmožnosti štaj. dež. zbora, na Slovence (bolje slov. klerikalce). Nemški nacionalci očitajo tem, da obstruirajo samo zaradi tega, ker hočejo onemogočiti vsako redno delo v deželi in doseči delitev kronovine. H koncu napada oklic postopanje nemških klerikalcev, kateri so se obnašali neodkritosrčno in zahrbtno proti večini. Vrh tega priobčuje »Gr. Tagbl.« še skupni sklep nacionalcev in veleposestnikov, da se imajo v dež. proračunu črtati vsi izdatki, katerih nima dežela vsled postav ali pravno veljavnih obvez plačevati. — »Tagesp.« ima včeraj o zaključanju obširen uvodnik. Odobrava zaključanje že z ozirom na to, da se prihranijo deželni dijete. Zadnjih deset dni »zasedanja« štaj. dež. zbora je stalo 10 tisoč kron! (List bi seveda moral, ako bi mu bilo do pravice, dostaviti, da ni to krivda poslancev, temveč vlade, ki je deželni zbor brez vsakih garancij za njegovo delazmožnost sklical!) Potem se opisuje v prilično istem tonu kakor v »Gr. Tagbl.« nasilno in krivično postopanje Slovencev... Ni dvoma, da se bode na višjih in najvišjih mestih temu obrekovanju verjelo. Da, obrekovanju! Kajti dr. Korošec je tako daleč popustil, da bi mu morali vsi zavedni volilci izreči nezaupnico! Nato pa »Tagesp.« našteva resne grožnje... Konečno se tako mimo grede omenja podlaga za bodoča pogajanja. »Tagesp.« piše sledeče: »O delitvi dež. šol. sveta oziroma dež. kulturnega sveta ne more biti govora. Ali njega sestavitev se lahko v toliko spremenil, njegovi mandati v toliko pomnožijo, da se lahko spolnijo pravične želje vseh strank... V takem slučaju bi ne bilo niti zmagovalcev niti premaganih...« — »Arbeiterw.« je mnenja,

da ga celi preprič v dež. zboru jako malo briga, ker imajo delavci v njem itak zelo skromno zastopstvo. Miru pa ne bode poprej v deželi, dokler se ne bode temeljito rešilo vseh narodnostnih vprašanj. Tega pa sedanjí kurijalni deželni zbor ne more storiti itd.

Novo pri vseh teh izjavah je bilo torej to, da bi skušali nemški nacionalci pozabiti na to, da so bojda principijelni naprednjaki in bi dali našim in nemškim klerikalcem po enega zastopnika v deželnem šolskem svetu. Ali mislijo, da bode tako šlo? Ali ne bi celo spodnještajerski klerikalci, kolikor se jih zaveda svojega slovenskega imena, rekli, da ne gre enkrat obljubiti cela nebesa spodnještaj. Slovence, potem tako daleč popustiti, kakor je storil to dr. Korošec, potem zopet ubrati radikalne strune in konečno zopet popustiti? To je sicer parlamentarično, je dejal dr. Benkovič, ali nekoliko prekameleonsko je vendarle. Kaže pa izjava nemškega lista ponovno, da je prvi cilj klerikalcev pridobiti si kaj upliva na naše šolstvo.

V ostalem bode mirno čakali. Prepričati se hočemo, ali bode naše volilstvo tudi takrat še ploskalo omahljivi Koroščevi politiki, ko bodo vse cestne in vodne stavbe ustavljene, ko bodo začeli krajšati plače deželnim uslužbencem in zapirati bolnišnice. Takrat šele se bode dalo spoznati, ali so vse te posledice obstrukcije vredne jednega klerikalca v štaj. dež. šolskem svetu, ki bode imel edino nalogo, da bode na denunciacije fajmoštrov in klerikalnih županov obiral slov. učiteljstvo?

Avstrijski Jugoslovani in morje.

Spisal dr. Karl Slanc.

I.

Zdaj, ko sta Avstriji priklopljeni Bosna in Hercegovina, nas je v državi precej Jugoslovancev. — Oglejmo si odslej večkrat in od vseh strani ta dosti večji avstr. jugoslovanski svet in teh več milijonov ljudi na avstr. slovanskem jugu. Slovenci in Dolmatinci bi to posebno morali storiti, ker smo mi skrajni mejaši Nemcev in Lahov; za nami pa stoji sedaj večje število rojakov.

Da mi Slovenci ne rešimo svoje narodnosti, ako smo obsojeni, da se sami bojujemo, to vemo; vsi spoznavamo, da nam je treba širšega delokroga onkraj Sotle in Kolpe, posebno pa trdnjše zveze z Jadranskim morjem, sploh gospodarske in duševne zveze z drugimi avstrijskimi Jugoslovani. Saj so v pretečenih letih tudi avstr. vladni krogi, ki še mislijo na ohranitev Avstrije, mislili na to, kako bi nas avstr. Jugoslovane ojačili, da bi ložje stražili državno potrebo Jadransko morje. Nemci so nazvali to politično igranje diletantov v višjih vladnih krogih s trializmom. Jeza je govorila iz njih. Tudi naši so-

deželani drugih narodnosti bodo sčasom uvideli, da smo avstr. Jugoslovani narod, kateri ima dosti življenjskih moči v sebi, toliko, da ustvari na obalah Adrije veliko kulturo, veliko bogastvo; to bode storili ali sami, ali v zvezi z domačimi Italijani, da ne bodo mogli Nemci govoriti, da plačujejo oni za nas davke. Tudi drž. vlade nas bodo smatrale sčasom za istovredne z drugimi narodi v avstr. državi. Zaradi tega je treba nam Jugoslovanom pred vsem delati na to, da pridemo do kake ožje zveze. Da pa isto dosežemo, treba, da se spoznamo, zlasti pa svoje gospodarske, politične in druge razmere, da se loti učenjaštvo in časnikarstvo vseh avstr. Jugoslovancev raziskavanja sveta, na katerem bivamo, in ljudi, ki imajo ta svet v rokah, in njih kulture. Tako morda spredvidimo, da nismo povsem barbari, da nam ne manjka toliko do palače lastne kulture, in da ni tako lahko so prisvojiti teh dežel in potujčiti avstr. Jugoslovane.

S tem spisom bi rad napotil razmišljanje o usodi nas avstr. Jugoslovancev v nekoliko širši tir.

Predvsem je treba poznati gospodarsko zgodovino avstr. Jugoslovancev. Žal, da Slovenci tako malo izvemo o tem iz peresa jugoslov. ekonomov. Navadna »zgodovina« nam sicer kaže, kako je narod v preteklosti živel, kakšen je, kaj je dosedaj storil; kaj si je pa dosedaj pridobil, tega nas uči gospodarska zgodovina; na podlagi njenih naukov si vemo potem delati projekte za bodočnost.

Poglejmo si v kratkih potezah zgodovino gospodarstva pri našem slov. narodu. Naselili so se naši predniki na dosti večjem ozemlju, kakor je posedamo Slovenci danes. Posedali so naši predniki svet ob Alpah in svet ob Adriji proti Benetkam in okoli Benetk, kjer so še male slov. diaspore; bili so Slovenci kmetje v ravninah ob Muri in v plodoviti koroški zemlji še v 16. stoletju. Slov. reformator Primož Trubar je velel, naj se na Koroško pošlje več slov. knjig kakor na Kranjsko. Ali pri vsem tem ni bilo pri naselitvi in do 16. stoletja dosti Slovencev. Ako Angleška ni imela do 13. stoletja več prebivalcev, kakor dva in pol milijona, tudi nas Slovencev ni bilo čez eden milijon.

Naši predniki so se takoj po naselitvi lotili kmetovanja, ker ni brati, da so se kaj premikali. Kakor svedočijo listine iz srednjega veka, je bilo tedaj dokaj skupnih pašnikov in host; gospodarili so tedaj najbrže naši predniki začetkoma kot svobodni ljudje komunistično. Ako se prepušča kmet samemu sebi, je takoj v zadrugi. Vzemna pomoč mu je instinktivno važnejši princip življenja, kakor pa Darwinov princip boja za eksistenco. Kmetovanje zahteva to vzajemno pomoč. Prvi evropski kmet je živel in delal v zadrugah. Imel je dosti združnega sveta. Še predno so kraljevali kralji in gospodovali knezi, se najdejo te združitve ljudi. In te združitve

LISTEK.

Institutka.

26

Roman.

Spisal Fedor Gradišnik.

»Oskar, kako si mrzel in hladan...« je dejala s tihim, komaj slišnim glasom, on pa se je nasmehljaj in rekel:

»Samo telo, Helena, samo moje revno, ubogo telo je hladno in mrzlo... v srcu pa mi vse kipi in vre... vsa moja notranjost gori z neugasnim plamenom velike, strastne ljubezni...«

Hotel je še nekaj reči, toda hud kašelj mu je zastavil besedo... Ko je prišel zopet k sebi, so bile solzne njegove oči in rudeče obrobline... Helena se je spustila k njemu na tla, privila ga tesno k sebi in gladila njegove dolge, črne lase... —

Tedaj pa se je Oskar tresel po vsem telesu, dvignil je naenkrat glavo in silno resen je bil njegov obraz... Z izbuljenimi očmi je zrl v Heleno... njegove ustne pa so pričele govoriti z važnim, votlo donečim glasom:

»Skoro bi bil pozabil, Helena... Vprašati te imam nekaj velikega in važnega...«

Helena se je začudila, ko je slišala te besede, ki so prišle tako nenadoma in nepričakovano.

»Le govori, Oskar«, je dejala po kratki pavzi, »le govori...«

Oskar jo je še enkrat pogledal, nato pa je povesil obraz in dejal tiho in hripavo:

»Sam ne vem, kako bi pričel, kako bi ti vse povedal... Da svoje matere nisem poznal, to sem ti

pravil nešteto krat — toda ves čas mojega življenja je tlela v mojem srcu želja, goreča in strastna — izvedeti kaj natančnejšega o nji... Vse moje prizadevanje je bilo zaman... Ali ti tvoj soprog, gospod Erazem, ni nikdar ničesar govoril o nji?...«

»Erazem... o tvoji materi?... Kako moreš vprašati kaj tako čudnega, Oskar?...«

Helena ga je neverjetno pogledala.

»Torej ti ni nikdar ničesar omenil o moji materi?... je nadaljeval Oskar. »In ti misliš, da je sploh ni poznal?...«

»Ne razumem te, Oskar...«

»Stvar je potemtakem v redu... Toda kako je potem mogoče kaj takega?... Kako pride potem do njene slike?...«

Helena ga je začudena pogledala.

»Da, Helena«, je govoril Oskar, »njeno sliko sem našel v njegovi miznici... sliko moje matere.«

»To mi je popolnoma novo... Nikdar mi ni pripovedoval o nji in kar si mi sedaj povedal, mi je uganka...«

Oskar je molčal.

Zamislil se je zopet in težko mu je bilo pri srcu. Ali je res kakor zakleto, da ne more izvedeti ničesar, prav ničesar o nji, ki je tako hrepenel po nji... ali se v resnici ne bo nikdar odgrnila gosta, temna zavesa, ki mu je zakrivala preteklost njegove matere že toliko let?... —

Nekaj trenutkov je trajalo to premišljevanje... bilo je, kot da je popolnoma pozabil na to, da je pri Heleni... Naenkrat pa se je prebudil iz svojega sna, objel je Heleno s silno strastjo in iz prsij se mu je izvil kakor goreča molitev:

»Vse moje poizvedovanje po nji je zaman... a nič ne de, udal sem se v usodo in sedaj mi bo lažje.

Prišla si ti, Helena, kakor angelj iz nadzemskih višav si prišla k meni in postala si solnce mojega življenja... In če bi bilo treba, umreti za tebe — z največjo sladkostjo v srcu bi izdihnil svojo borno dušo v tvojem objemu...« —

Mrak je legel na zemljo in solnce je zašlo za gorami... Oskar in Helena sta še vedno sedela na hladnem mahu ob bistrem studenčku... tesno sta se stiskala drug k drugemu in stoprav sedaj je Helena spoznala, kako velik razloček je med njo, bujno, močno žensko in med njim, slabotnim, bolnim otrokom... Toda hotel je njene ljubezni, bila mu je edino na svetu, kar ga je delalo vsaj za trenotek srečnega — čemu bi mu tedaj ne nudila, po čemur tako vroče hrepeni?... Tako je hotela opravičevati svoje postopanje, svoje vedenje napram Oskarju — in vedno strastnejši so postajali njeni objemi. Vsesala se je s svojimi vročimi ustnami v Oskarja... bilo je, kot da hoče izsesati iz tega izmozganega, bolnega telesa zadnjo trohico življenja... —

V teh mislih nista slišala bližajočega se peketanja konjskih kopit in nista niti pogledala, ko so se pričele premikati in razgrinjati veje tam ob studenčku... —

Zahreščalo je dračje... Človek je stopil na suho, odpadlo vejo — Helena in Oskar sta sedela nepremično, kakor poprej.

V istem trenutku pa se je pojavila med zelenjem smrekovih vej, velika, sloka postava... pogledala tja h klopici, stisnila pesti in zaškripala z zobmi... Divje in blazno se je zapirilo oko v Heleno in Oskarja... čuden glas se je izvil iz prsij, napol smeju, napol jokno podoben... —

Bil je Kamilo...

Prihajal je danes na Erazmov grad, prvokrat po

povsod nasprotujejo tlačanskemu gospodstvu. Le s silo se je na srednjeveški kmetiji upeljal grajščak in škof; razdreti sta morala ta dva glavarja in pozneje kralji kmečke zadruge, da so mogli popolnoma zavladata nad kmetom. Vojaško organizirane nemške čete so se naselile med našimi predniki. Nemški kralji in posebno veliki organizator feudalne srednjeveške kmetije, Karl Veliki, organizira našo kmetijo tako, da je ista vladana po nemških valptih in grofih. Veliko važnost pa polaga na to, da slovenski kmetje stražijo kraje, skozi katere se hodi v Italijo, v Rim, in skozi katere od izhoda lahko pridrvijo proti Adriji tuje, na izseljevanju se nahajajoče čete. Patrijarhi v Ogleju, ki že nastopajo v prvem stoletju, se oklenejo l. 774 Karla Velikega in so zvesti poznejšim nemškim cesarjem. Iz Ogleja se tudi pokristjani slov. svet. In naši predniki so potem tlačanili grajščini, škofu in samostanu, dajali desetek škofom, opatom in grajščakom prebili tlačansko gospodarstvo srednjega veka dobro in slabo, bili manjša kmetska državnica na slovanskem jugu z glavnima mestoma Oglejem in Gradcem, v katerih so bile nekatere centralne oblasti. Kmet dela, grajščak in duhovnik vladata ter uživata, kar ima tlačansko slabo obdelana kmetija prebitkov. Suženj ne dela dosti in rad. —

Rimljani so pred naselitvijo Slovencev imeli veliko gospodarstvo. Še par stoletij po Kristu so še imeli n. pr. v Ogleju velike delavnice, manufakture; veliko trgovsko in vojno trgovsko brodovje; njihovi sužnji so delali na velikih dvorih, latifundijah in v italijanskih mestih je bilo dosti grške ter rimljanske omike. V drugih slovenskih in nemških krajih so ostala še nekatera rimska mesta pri življenju in v njih nekaj obrta in meščanske omike. Iz Italije so prihajali menihi in drugi vodilni duhovniki, ki so vzdrževali zvezo z Italijo. Kar je bilo v srednjem veku boljšega vrtnarskega kmetovanja mej Nemci in v samostanih na Slovenskem, je prišlo iz italijanskih krajev; tudi rokodelstvo je zajemalo iz ostalih rimljanskega gospodarstva. Toda večinoma je nastalo rokodelstvo pri nas in Nemcih originalno v večjih grajščinah in samostanih, pa tudi na kmetiji; kmet je bil sam svoj rokodelce. Najfinejša obrtna dela so izvajali sčasom rokodelci na velikih dvorih škofov, posvetnih velikašev in po samostanih. In iz teh rokodelcev se je odcepil sčasoma, ko je bilo že več ljudi, na kmetiji odvečni rokodelce in se nastanil okoli bivališč mogotcev, ki so zapovedovali podložnim kmetom. Nastala so v 10. stoletju mesta, nastalo je meščansko delo, rodila se je s tem delitev dela. Ta delitev dela v razne obrti je vodila meščane do večjega duševnega napora, tako da je mogel pisati neapolitanski frančiškan Tomaž Campanella v 16. stoletju v »svoji solnčni državi«, da je človeška tehnična nadarjenost brezmejna; prorokoval je parobrod in zračno ladjo.

Rokodelstvo, ki se je izcimilo v gradovih in samostanih, je uspevalo v mestih. Meščani so se vlagali. »Meščanske zadruge so predrugačile v času gospodje stanovali nekaj časa v mestih in tam svoj svet meščanom drago dajali v zakup, si meščani priborijo nadvlado nad temi ljudmi. Meščani so si priborili svobodo, mesta so bila svobodna; vladali so se meščani sami. »Mestni zrak osvobojuje«. Rokodelci v mestih so živeli začetkoma v zadrukah. Meščanske zadruge so predrugačile v času od 10.—15. stoletja lice cele Evrope. Te zadruge so sezidale krasna javna poslopja, ki so izražala duh svobodnih združitev svobodnih ljudi in ki dozda, kar se dostaja lepote in izrazitosti, nimajo para. In zapustile so te zadruge poznejšim rodom vse umetnosti, industrije, na katerih temelji naša sedanja civilizacija. Vse naše sedanje velikanske ekonomske pridobitve in še marsikaj drugega je le nadaljevanje dela teh združ. Vzemajna pomoč je v mestih uplivala na isti način, ko prej pri kmetiji, samo da je nastopala v mestih posebno močno.« (Tako knez

Kropotkin, jeden najboljših poznavalcev razvoja nar. gospodarstva v Evropi).

V ozidju mest so nastala manjša bogastva. Iz rokodelca je nastal trgovec, ki s svojimi proizvodi trguje. On začetkoma krošnjari od gradu do gradu. Ta važen obrtnik hodi sčasom dalje v svet in trguje z vsem. Ob morju stvarja trgovske zadruge, kakor nemško Hanso. On množi bogastva meščanov. Iz manjših rokodelcev so nastali ljudje, ki nimajo nikdar dosti. Manufakture, velike delavnice nastajajo v mestih, trgovec vse spravi v denar. Večja bogastva so zahtevala prosto pot v svet. Obrtniku postanejo zadruge preozke. Kapitalistično gospodarstvo se rodi. Značaj meščana srednjega veka je, da zadovoljno z malim živi, po večjih profitih ne sega. Prometna sredstva so bila še nerazvita, ni mogel seči v daljavo. Še tehtanje in merjenje ni bilo razvito. Pisati in brati niso znali do 13. stoletja. Glavno vodilo je bilo, da se zagotavlja zadrugarjem-rokodelcem in trgovcu potreben živež. Nič konkurence. Ali trgovec pride do morja, on sili čim dalje v svet, on ne more več menjavati, on kupuje, prodaja, on pa tudi jemlje s silo. Rop je v poznejšem srednjem veku navadna oblika trgovine. Trgovci niso bili na dobrem glasu. Ta trgovec upelje takozvano kapitalistično gospodarstvo.

Sredi v tem gospodarstvu meščanstva stoji stroj, tisti železni suženj, katerega je stavil slavni Grk za pogoj srečnemu življenju narodov. Grozovitost je povzročil ta stroj; ljudje, delavci pri njem so se izrabljali tudi ko se je suženjstvo in tlačanstvo odpravilo tako hudo, kakor nekdanj sužnji. — Najhuje je bilo, da so mogli tdi otroci pri stroju delati in to zatemnjuje ves sijaj, tehnično in drugo omiko, bogastvo kapitalističnega gospodarstva. — Tudi izraba človeka pri hišni industriji, manufakturah, takozvani »schwitz-sistem« bode črna pega v razvoju te oblike gospodarstva. Posebno grde so te grozovitosti, ker se je zraven deklariralo o svobodi človeka, o bratstvu, enakosti. Feudalec je vsaj odkrito povedal tlačanu, da je bog tako uredil svet, da mora biti na svetu gospoda, da se neumna masa ne more sama vladati. — Velikanske so moči tega kapitalističnega gospodarstva in menih-socialist Campanella je imel prav, ko je razvoju tehnike prognostriciral toliko ekspanzivne moči. Naravoslovne vede so nastale ob delu mestnih rokodelcev, ker je obstajalo isto po večjem v nadvladanju naravnih sil. Naravoslovne vede so pa revolucionirale vse druge in postale za vse merodajne. Kar se postavlja proti istim, ni veda. Rokodelci so pri svojem delu napotili dosti važnih iznajdb, sploh je dober rokodelce iznajditelj, fabrikant pa te iznajdbe priobčuje širšem svetu. V obče je naravoslovna veda pomagala praktikom dalje in to tehniki v ožjem pomenu in kemiji, katera slednja je posebno tudi spreminjala kmetovanje, ki danes v intenzivnem kmetovanju iz zemlje pripravlja stokrat več sadežev in boljših; na ta način omogočuje preživljanje sedanje milijarde ljudi z manjšim številom kmetov. V srednjem veku je bilo v Evropi razven Rusije kvečjemu 80 milijonov ljudi, zdaj jih je 365 milijonov. Seveda se dovažajo živila iz celega sveta na trg kakega naroda, ki ima manj kmetov, kakor nekdanj, ali po sedanji tehniki, sedanjem stanju kemije, se da preživljati še desetkrat več ljudi, kakor jih je, in ni treba toliko delavcev na kmetiji, kakor jih je imelo tlačansko gospodarstvo.

»Človeštvo je hodilo dolgo pot od istih časov, v katerih si je človek iz kamna izdeloval ubožno orodje, ko je še živel od slučajev lova in zapuščal otrokom votlino pod pečino in nekaj ubožnega orodja, — v vsem drugem pa prepuščal otroke naravi, tej grozni, tej velikanski napravi, s katero so se morali bojevati, da si ohranijo ubogo eksistenco. — Bogati smo, neznansko bogatejši, kakor mislimo; bogati s sedanjimi delavskimi stroji in neznansko bogatejši

po tem, kar bi iz naše zemlje, iz naših manufaktur s pomočjo ved in z našo tehniko zamogli pridobiti, ako bi ista služila za to, da pridobimo vsem blagostanje.« (Kropotkin.) — »Meščanski človek sem in ponesen sem na to« je pisal David Strauss. »Naj se o meščanstvu govori, kar se hoče, isto je in ostane jedro naroda, ognjišče njegovih šeg in navad, množitelj njegovega blagostanja, gojitelj ved in umetnosti.« (Dalje prih.)

Vabilo na naročbo.

Slavno p. n. občinstvo vljudno vabimo na novo naročbo, stare p. n. naročnike pa, katerim je potekla koncem meseca naročnina, prosimo, da jo zopet ponové.

„Narodni Dnevnik“

velja za avstro-ogrske dežele:

celoletno	K 25 [—]
polletno	„ 12 ⁵⁰
četrtno	„ 6 ³⁰
mesečno	„ 2 ¹⁰

Za Nemčijo:

celoletno	K 28 [—]
---------------------	-------------------

Za vse druge dežele K 30[—].

Naročnina se pošilja naprej.

Upravništvo „Narodnega Dnevnika“.

Štajerske novice.

H klerikalnim shodom. Našo kulanco, da klerikalci nismo v Celju prepričani shoda, izrabljajo sedaj klerikalni listi z neresničnimi poročili o shodu. Poslali so potom neke dunajske korespondence nemškimi listom poročilo, v katerem pravijo, da so se na tem shodu tudi »liberalni govorniki« izrekli brezpogojno za klerikalno obstrukcijo... To je seveda debela neresnica. Na shodu je poleg Korošca, Benkoviča in Verstovška, ki so na vse načine prali klerikalce in napadali dr. Kukovca, narodno stranko in »slogaške ovinkarje«, govoril samo g. Rebek, a še ta le za svojo osebo. V imenu trgovcev sploh ni nikdo govoril. Da trgovci in obrtniki niso glasovali proti klerikalni rezoluciji, je vsakomur iz znanih razlogov jasno. Sicer pa klerikalcem še enkrat damo dober svet, naj nas puste v Celju z obrekovanjem pri miru; drugače se utegne zgoditi, da bodo drugo leto v bilanci klerik. posojilnice kot lastnice hotela premičnine vredne naenkrat 64 in ne samo 32 tisoč kot letos. — Pri Veliki Nedelji so po poročilu »Straže« izrekli nekateri klerikalni kmetje in na shod komandirani viničarji ter kmečki delavci dr. Ploju nezaupnico. Na shodu so govorili kar trije klerikalni poslanci, Korošec, Verstovšek in Meško. Govoril je tudi gostilničar Miki in priporočal tako svojo »narodno« gostilno v obisk onim Slovincem, ki se ne strinjajo z umazano in neutemeljeno gonjo proti dr. Ploju. Napadom dr. Verstovška na urednike naših listov se ne splača odgovarjati, že iz ozirov snaznosti. Nezaupnici, katero sklenejo nam in dr. Ploju politično neizšolani in s pijačo podkupljeni »volilci« — pa se moremo le smehljati. Kajti jutri lahko sklenejo nam zaupnico, pojutrišnjem pa celo štajercijancem in vsakomur, kdor si želi takih oštarijskih zaupnic. Saj vemo, kako je... A utegne se zgoditi, da bodo celo te ponižne ovčice dr. Korošca in njegovih »uspehov« za nje site.

Sladkorna cena. Ker pride šele 20. t. m. novi sladkor v promet, se bode cena sladkorju šele tedaj znižala na 79 vin. kg. Druga leta je to znižanje nastopilo že začetkom meseca oktobra.

onem čudnem nastopu z Heleno, prišel je, da si pridobi zopet njeno naklonjenost in da pogleda, kako je z Oskarjem...

V gradu ni bilo nikogar doma, stari hlapec mu je dejal, da sta odšla gospa in Oskar v gozd, kakor vsak dan — gospod pa je šel na izprehod z malo Elico.

Kamila je nekaj neznanega dirnilo v srce. Kakor vsak dan? ... Kaj pomeni to? ... In dvignilo se je nekaj v njegovi duši... nekaj strašnega in groznega... Morda odtod ono čudno obnašanje Helenino? ... Z Oskarjem hodi dan za dnevom v grajski gozd... Ah — in on je mislil, da ji je Oskar na potu! ... Blaznež! ... Glupci! ... To je vzrok, da — to in nič drugega! ...

Tisti trenutek je vedel samo eno: dobiti ju mora v pest... Oskarja in Heleno... Zasačiti ju hoče in presenetiti s svojo navzočnostjo! ... Vse je vrelo v njegovi duši in silna jeza, nerazsodna in blazna, se je polotila njegovega bitja...

»Takšnega brata imam! ... In to je tista nedolžnost in nepokvarjenost... to je tista njegova bolezen! ... Hahaha! ... In sam sem ga pripeljal tu sem! Hahaha! ... Oh, naj ga le dobim... naj mi pride v roke... satan... ubijem ga... zadavim ga...«

Izpodbodel je konja in dirjal naprej... Šel je tisto pot kakor takrat, ko je prišel Heleni javit, da pride Oskar...

In sedaj je naenkrat vse videl... Iz oči v oči je videl, da se ni motil v svojem domnevanju... jasno kot beli dan mu je bilo naenkrat vse, kar se je le kot slutnja porodilo v njegovem srcu...

Stisnil je pesti, oči so mu izstopile in blazen smeh mu je krožil krog usten... Žile so se mu na-

pele na sencih in na vratu... zarjul je kakor divja zver... ozrl se še enkrat okrog sebe in kakor besen je planil proti mestu, kjer sta bila Helena in Oskar...

»Tako...« se mu je izvilo iz prsi, »tako se počenja, kadar me ni... In ti si moj brat, moj ubogi, bolni brat... Ti si Oskar, ona poosebljena čednost in nedolžnost?!...«

Sklonil se je k tlom... pograbil Oskarja za prsa ter ga z enim mahom dvignil k sebi... Helena je odskočila kakor srna... blede kot zid je zrla v Kamila, ki je držal Oskarja za vrat in divje gledal okrog sebe...

»Kaj gledaš, nesramnica...« je vpil na ves glas, »mar hočeš še vedno tajiti, da ti je ta otrok več kakor jaz?...«

»Kamilol!« je zaprosil Oskar, ki je šele sedaj spoznal svoj položaj.

»Kamilol!« je vzkliknila Helena in se mu vrgla krog vratu...

On pa ni slišal ničesar... bil je gluhi in slepi za vse prošnje... v Oskarju je videl tatu svoje sreče, držal ga je krčevito za vrat, da revež ni mogel niti dihati... Precej časa je že trajalo to prerivanje in prerivanje in vedno huje in strašnejše je donel Kamilov glas...

Tedaj pa se je oprijelo njegovih krčevito stisnjenih pesti dvoje suhih, mrzlih rok, in ko je Kamilo pogledal, je videl poleg sebe gospoda Erazma... Bled in prepadel je stal poleg njega in tresel se je po vsem telesu...

»Hahaha!« se je zakrohotal Kamilo, »to je dobro, da ste prišli, gospod Erazem... Vaš trud je zaman... kaznovati hočem satana, ki se mi je hlinil

in lizal vse svoje življenje, kakor sem se hlinil in prilizoval jaz vam... Vedite torej, da Helena ni bila vaša, ampak moja, moja celih deset let z dušo in telesom, dokler ni prišel Oskar, ki mi jo je izneveril. Hahaha! Tako je, gospod Erazem... in zato ga hočem kaznovati, kakor zasluži!...«

Erazmu je omahnila roka... krčevito se je prijel za srce... glava mu je klonila in zgrudil se je na zemljo... —

V tistem trenutku je Kamilo vrgel Oskarja na tla, a v istem momentu ga je tudi že izpuštil.

Ves krvav je ležal siromak na tleh in prvi so se mu sunkoma dvigale...

»Tako se je končalo... to je kazen za moj greh...« so šepetale Erazmove blede ustnice... hotel se je vzravhati... a moči so mu odpovedale...

Tedaj je začul ob svoji strani pretresujoče ihtenje in ko je odprl oči, je zagledal Eto, ki je klečala poleg njega in na ves glas jokala...

»Ne plakaj, dete moje«, je rekel Erazem, »tvoj oče... bo... kmalu... ozdravljen... Pojdi tja — k... Oskarju... pojdi tja... in poljubi... svojega brata...«

»Kaj?... Kaj?...« je zavpil na ves glas Oskar in dvignil glavo...

»Vi... moj... oče?«

»Tvoj oče!...«

Tisti večer so imeli na gradu dva mrljica, bila sta stari graščak gospod Erazem in njegov — sin Oskar. —

Konec prvega dela.

Veselico v Skalni kleti priredi Celjska moška podružnica Ciril in Metodove družbe o priliki zaključnega letošnjega kegljanja na dobitke v nedeljo, dne 9. vinotoka t. l. ob 4. uri pop. Na sporedu je godba, petje, razdelitev dobitkov, ples. Med prvo in drugo točko sporeda se bo še kegljalo za dobitke. Slovenski kegljalci in kegljalke, ta dan vsi na kegljišče v „Skalno klet“.

Cesarjev god. Ob priliki cesarjevega godu so se vršile v celjskih cerkvah svečane službe božje, katerih se je udeležilo uradništvo, vojaštvo in šolska mladina ljudskih in srednjih šol.

Iz Slovenjgradca. V neki gostilni v Turiški vasi so se pričeli 4 fantje zaradi nekega dekleta pretepati. Krčmar in pa vrtnar Rogina sta hotela pretepače pomirit, a pri tem je neki Plevnik Rogino z nožem v prsih težko ranil. Plevnika so zaprli.

Iz deželnega šolskega sveta. Definitivno so nastavljeni ozir. prestavljeni: Irma Svetlin iz Kapel v Konjice, v Dolu Vid Jurko, v Št. Petru pri Laškem trgu Antonija Drobnič. Za okr. pomožnega učitelja v Konjicah je imenovan def. učitelj v Kapelah G. Svetlin.

Kravo je ukradla. Minuli četrtek je ukradel nekdo v Novi vasi pri Št. Jurju posestniku Antonu Kumeru 8 letno kravo v vrednosti 300 K. Kot storilko so zaprli 44letno Marijo Kolar. Isto sumijo, da je ukradla tudi pos. Majerju v Polulah pri Celju jedno kravo.

Zaradi konkurza je bil obsojen na 5 dni zapora brežiški slaščičar Maks Hierländer. Izgovarjal se je sicer, da je konkurz zakrivila njegova od njega sodnijsko ločena žena, pa sodniki mu niso hoteli verjeti.

Iz Čagone pri Sv. Antonu v Slov. gor. Častni občan naše občine je postal naš dosedanji nadučitelj g. Fr. Šijanec, ki je stopil radi starosti v dobro zasluženi stalni pokoj.

„Rezervistova svatba“, — burka v štirih dejanjih, režiser F. Berlič. Z veliko napetostjo je pričakovalo „Dramat. društvo.“ v Mariboru začetek sezone 1910/11. Kaj bo prinesla prva predstava. Vspehe ali razočaranje. No, letošnja sezona vsaj, če smemo sklepati po prvi prireditvi, bo še pač lahko zadovoljna. Burka sama na sebi je od kraja do konca prepletena z včasi prav dobrim dovtipom, ki mora razdražiti živčevje še tako kapricioznega gledalca. — Kar se tiče nastopa samega, moramo priznati, da z našimi diletanti še nismo bili kmalu kedaj toli zadovoljni, kot pretečeno nedeljo. Gospa Planinškova, Stegnarjeva, gospici Poseb in Zinka, so bile, rekel bi, dovršene. Istotako gg. Rožnik, Ravan, Thürmayer, Iskra, Selak in Kos. — Za temi nikakor niso zaostajale ostale dame in gospodje. K svojem „elementu“ pa je bil g. Medved kot Koprivc. Žal, da ga letos ne vidimo več. Z zadovoljstvom naj tudi omenimo, da so bili odmor izdatno krajši, kot lani. Upamo, da bo g. Poseb tudi v bodoče pazil na to tako, kot tokrat. Konečno naj še pohvalno omenimo orkester „Godbenega društva“, ki je z izbornim podajanjem izzval vselej vihar priznanja. Prihodnja predstava je v nedeljo dne 16. tm. ob pol štirih popoldne. Igrajo se „Rokovnjači“.

Vojska med hlapci in mesarskimi pomočniki. V soboto zvečer so sedeli v Kirbiševi gostilni v Mariboru v eni sobi trije hlapci, v drugi pa trije mesarski pomočniki. Med obema strankama je vladalo že dalje časa hudo sovraštvo. Trije hlapci so odšli, se oborožili z ročicami in čakali na mesarje. Mesarski pomočnik Štraus je šel ven in opazil hlapca Muzeka z ročico. Močnejši Štraus mu jo je vzel in ga tako obdelal po glavi, da se je Muzek smrtnonevarno ranjen zgrudil. Ranjenca so spravili v bolnišnico, napadalca pa vkajho.

Iz Lembaha. Samoumor na železnici. Dne 29. septembra ob pol 4. uri popoldne se je na postaji Bistriga pri Lembahu vlegel na tračnice 27letni delavec Franc Renner ravno v času, ko je pripeljal na postajo poštni vlak. Varnostna priprava pri lokomotivi je vrgla samomorilca več metrov po progi s tako silo, da je Renner obležal na mestu mrtev.

Veteransko društvo v Ljutomeru priredi v nedeljo, 9. oktobra v prostorih g. Vaupotiča v Ljutomeru tombolo s prav lepimi dobitki. Začetek ob 5. uri popoldne. K množičnemu posetu vabi najljubše odbor.

Od Marije Snežne na Velki. Pri posestniku Mlasku v Ščavnici so pred nekaj dnevi ponoči vlomili neznani tatovi v hišo in odnesli denar, meso, maslo, obleko, obuvalo in razne druge gospodarske reči. Tatvino so izvršili tako drzno, da manjka vsaka sled o teh nočnih obiskovalcih. Sumi se, da so bili tatje gotovo cigani, ki se zadnji čas klatijo po naših krajih.

Premogovnik pri Ivnici na Sr. Štajerskem je kupil Dunajčan Adolf Weiss.

Druge slov. dežele.

Kranjski deželni zbor. Na dnevnem redu za jutrišnjo sejo je poleg mnogih drugih točk tudi poročilo deželnega odbora o načrtu zakona glede izpremembe občinskega volilnega reda za deželno stolno mesto Ljubljana.

„Akademija“ v Ljubljani je imela sinoči redni občni zbor. Iz tajniškega poročila posnemamo, da je društvo tudi lani po močeh delovalo, a zadelo je pri izvrševanju svoje naloge na težke ovire. Blagajniško stanje je povoljno. Ker g. dr. Ravnihar ne more več sprejeti predsedstva, se izvoli za predsednika g. prof. Reisner. V odbor so voljeni gg.: dr. Stojc, dr. Cerh, dr. Mole, dr. Demšar, dr. Šlebing, prof. Breznik, dr. Grošelj, dr. Lavrenčič, V. M. Zalar.

Umrli je v Trstu finančni prokurator dr. Ivan Fabiani.

„Glasbena Matica“ ima danes zvečer izredni občni zbor.

Sedemdeseti rojstni dan slavi jutri zaslužni slovenski skladatelj „Glasbene Matice“, g. Fr. Gerbič.

O „narodnih damah“, ki sodelujejo pri narodnih veselicah, sedaj pa zopet pridno zahajajo v nemško gledališče, pikro piše ljubljansko časopisje. Je res škandal, da se nahaja med nami tako „narodno“ ženstvo! In še celo višjih krogih!

Slovenski shod v Gorici. V nedeljo 2. tm. se je vršil v Gorici dobro obiskan shod, na katerem se je razpravljalo o ljudskem štetju. Predsedoval je posl. Fon, govorila sta dr. Dereani in dr. Pavlica. Povdarjalo se je, kako se je pri zadnjem ljudskem štetju naštel v Gorici komaj 5000 Slovencev, dasi jih je bilo že takrat gotovo nad 10.000. Posebno so slovenski posli popolnoma odvisni od milosti italjanskih gospodarjev, ki jih kar vpisujejo za Lahe, Treba odločnega dela, da se letos to prepreči. Dr. Medvešek je končno predlagal tri resolucije, ki so se soglasno sprejele. V resolucijah se zahteva od vlade, naj napravi konec germanizaciji na železnica, naj ukrene vse potrebno, da se bo ljudsko štetje vršilo nepristransko in da ga ne bo vodil magistrat. Med velikim navdušenjem se je shod zaključil.

Notarski izpit je napravil dr. J. Versnik.

Odlikovanje. Cesar je podelil adjunktju pomožnih uradov v Trstu Oskarju Schreyu naslov ravnatelja pomožnih uradov.

Obsojena vlomilca. Pred celovško poroto sta bila te dni obsojena vlomilca Pogačar in Wahrmut, prvi na 6, drugi na 7 let težke ječe in pozneje v oddanje v prisilno delavnico. Pogačarjevo ime je zadnje leto „zaslovelo“ po Slovenskem po raznih vlomih v farovže, v katerih je bil specialist. Sedaj bo imel čas kovati nove načrte. — Parkrat je že iz ječe pobegnil — in ni izključeno, da se nekega lepega dne ne pojavi zopet v kakem farovžu na obisk.

Dnevna kronika.

Kolera. Iz Carigrada poročajo: Od nedelje opoldne do včeraj zvečer so umrle za kolero 3 osebe, nanovo pa je obolelo na kolera-sumljivih znakov 6 seb. — Iz Budimpešte: Kakor poroča uradno obvestilo notranjega ministerstva, je v nedeljo obolelo na Ogerskem vsega skupaj 9 oseb na kolero, ena oseba pa je umrla. Včeraj je obolelo na kolera-sumljivih znakov ena oseba, dočim je umrlo za kolero 6 oseb. — Iz Rima. V zadnjih 24 urah je zbolelo v Neaplju za kolero 8 oseb, 5 oseb pa je umrlo. V provinci Neapolj je obolelo za kolero 17 oseb in 8 oseb je postalo žrtev te bolezni. V drugih provincah je zbolela za kolero ena oseba, en bolnik pa je umrl.

Vseslovanski sokolski zlet se vrši l. 1911., kakor poročajo hrvaški listi, v Zagrebu. „Hrvaški Sokol“ v Zagrebu in „Zveza hrvaških sokolskih društev“ sta že začela s pripravami za zlet.

Volitve v okrajne zastope v Bosni so se vršile 1. oktobra po vsi deželi. Vlada ni smatrala za potrebno, da bi obvestila o dnevu volitev časopisje.

Nova pivovarna v Bosni. V Čaplinji v Hercegovini nameravajo ustanoviti novo pivovarno. Motorsko moč bo dajala Trebizat. Do zdaj stoji v Bosni samo ena pivovarna in sicer v Sarajevu. Če se bo ta načrt uresničil, bo dobila sarajevska pivovarna veliko konkurenco.

Jubilej hrvaške učiteljice in pisateljice. Odlična hrvaška delavka na kulturnem polju Milka Pogačič je te dni slavila 30 letnico svojega narodu posvečenega delovanja. Milka Pogačičeva je ustanovila »Domače Ognjišče«, glasilo hrvaških učiteljic. Tudi na književnem polju je bila delavna. Najboljše njeno delo je »Iz mojega sveta«. Jubilarica je tudi velika prijateljica Slovencev, zato ji k njenemu jubileju čestitamo tudi Slovenci.

Enoletni prostovoljci in novi vojaški zakon. Po novem vojaškem zakonu bodo imeli pravico do enoletnega prostovoljstva le tisti, ki bodo absolvirali

srednjo šolo ali pa tej enakovreden zavod. Na podlagi takozvane inteligenčne skušnje se ne bo moglo več doseči pravice do enoletnega prostovoljstva. Da se pa tistim, ki se vsled svojega poklica ne morejo izkazati z izpričevalom absolvirane srednje šole, omogoči vojaško službo skrajšati, dovoljuje nov zakon tistim, ki so priznani kot umetniki, literati, tehniki ali pa na polju umetne obrti, izjemoma enoletno prostovoljstvo. To novo določilo stopi v veljavo l. 1912.

Književnost.

„Ljubljanski Zvon.“ Vsebina oktoberskega zvezka: 1. Jos. Lovrenčič: Zmaga. — Večerno razpoloženje. — Antonietti. — Trenutek. — Zgodba ljubavi. — Noč ob Adriji. 2. Antón Debeljak: Večer. — Dunaj z Golovca. — V dunajskem parku. 3. Štefan Poljanec: Noč molči. 4. Ivan Cankar: Za en poljub. 5. Tad. Stan. Grabowski: Konopnica in njen epos „Pan Balcer v Brazylji“. Poslovenil Vojeslav Mole. (Konec). 6. Vojeslav Mole: Ob Tirenskem morju. 7. Fr. Albrecht-Rasmir: Pot v domovino. 8. Josip Wester: Tri pisma o Bosni. (Dalje prihodnjič.) 9. Vojeslav Mole: Davnina. 10. Marica: Povest o težkih dneh. 11. Janko Glaser: Si mlad? — Pod alejo. 12. Dr. Jos. Tomišek: Pravopisna drobnjav. 13. Josip Premk: Sorodni duši. (Konec prihodnjič.) 14. M. Pirnat: Ivan vitez Trnski — zadnji Ilir. 15. Književna poročila: M. Murko: Rocznik slawistyczny. — H. A. Barič: Stratimirovič Gj. Gjorgje. Odabrane pjesme, izvorne i prevedene. — R. Perušek: O rabi dovršnih in nedovršnih glagolov.

Po svetu.

Primanjkljaj sv. stolice. „Berliner Tagblatt“ javlja iz Pariza, da izkazuje sv. stolica deficita 600.000 lir, to pa radi tega, ker se je znatno zmanjšal obisk Italjanov zlasti iz južne Italije, ker so lansko leto tam razsajali potresi, letos pa kolera.

Iz sveta avijatikov. V Pragi sta inženirja Heim in Sablatnig priredila v nedeljo s svojimi aeroplani letalne poskuse. Gledalo jih je 80.000 gledalcev ob najkrajšem vremenu. Letalni poskusi so se avijatikom posrečili popolnoma. — V Pardubicah na Češkem je tamošnji domačin ing. Čehak pri letalnih poskusih minolo nedeljo z od njega konstruiranim aeroplanom ponesrečil. Padel je iz višočine 10 metrov na tla. Aeroplan se je pri tem polomil in iz neznanih vzrokov tudi vnel. Inženir Čehak ni težko ranjen.

Pretep med gimnazijci. V Ungvaru na Ogrskem sta se stepla na tamošnji grško-katoliški gimnaziji dva petošolca z imenom Pačinski in Penkoe. Prvi je pri pretepu pograbil za nož in z njim prepiral Penkoeju trebuh. Penkoe je že umrl.

Predrzen ropar. V Schönhabenu na Nemškem je neki hlapec umoril gospodarja in njegovo ženo. Ko je pripravil 52let stari kmet Klein za svojo živino krmo, je natihoma prišel v skedenj hlapec, ki je s kolom tako udaril kmeta po glavi, da je bil takoj mrtev. Na to je šel v hišo, kjer je zadel kmetovo ženo. Ropar je na to krenil v stransko poslopje, kjer sta ležali že odrasčeni kmetovi hčeri. Morilec je obema zvezal roke in noge. — Zahteval je na to, naj mu povesta, kje ima oče denar. Starejša hči je imenovala roparju oddaljenejši kraj, na katerem naj bi bil denar skrit. V tem času sta se sestrji oprostili ter poklicali sosede. Morilec je pobegnil.

Bomba v kovčegu. Na kolodvoru v Bazlusu te dni nalagali kovčege ruskim potnikom, namenjenih v Ameriko. Pri nalaganju je padel kovčeg nekega Rusa železniškim uslužbencem iz roke. V tem trenutku je grozovito počilo, kovčeg se je razletel in oba železničarja, ki sta spustila kovčeg iz rok, sta bila težko ranjena. Zaprli so Rusa, ki je imel v svojem kovčegu bombo, njegovo ženo ter otroka.

Ukradene listine. V zvezi takozvanih pravih ruskih ljudi v Petrogradu je blagajnik te zveze Stepanov ukradel važne dokumente in z njimi pobegnil neznano kam.

Dva škofa med seboj. Knezoškof dr. Kopp v Vratislavi in nadškof Fischer v Koloniji sta si že nekaj časa sem tamo v laseh. Kopp je zdaj obdolžil Fischera, da je modernist.

Avstrijsko vohunstvo v Srbiji. Avstrijski poslanik v Belgradu grof Forgach je interveniral pri srbskem zunanjem ministerstvu radi številnih aretacij avstrijskih podanikov, ki so osumljeni radi vohunstva na korist Avstrije. Srbska vlada je vsled tega odredila takoj najstrožjo preiskavo, ter so bili spuščeni na svobodo avstrijski Srb nadporočnik Rajaković, poročnik Marković, slušateljica medicine Ana Karanovičeva ter poštni uradnik Todorovič.

Vlom v trgovino. V Budimpešti so neznani vlomilci v trgovino trgovca Juwelierja ter ukradli menic za 50.000 kron, zavarovalno polico za 50.000 K, 700 K gotovine, dragocenosti za 15.000 K in 200 zlatega denarja.

Napad na bukovinskega deželnega predsednika. V soboto se je peljal bukovinski deželni predsednik Bleyleben z avtomobilom v neko vas. Tam so ga napadli kmetje in bi bili razbili avtomobil in njega, ako bi ne bila prihitela v zadnjem hipu policija, kateri se je osrečilo, napadalce prepoditi in jih aretirati.

Hmelj.

HMELJSKE CENE V NORIMBERKU.

Norimberk, 4. oktobra. Zaradi židovskih praznikov zelo mirna kupčija. Tendencia jako trdna.

XXVII. POROČILO HMELJARSKEGA DRUŠTVA O HMELJSKI KUPČIJI V DRUGIH KRAJIH.

Zatec, 1. oktobra. Od našega zadnjega poročila se kupčija ni bistveno spremenila. Boljše razpoloženje je povzročilo, da so cene nekoliko poskočile in da se je hmelj po svoji kakovosti zopet pomaknil nekoliko višje. (Qualitätsvorrückung). Dnevni promet je znašal od 400—500 bal; kupovali so večinoma domači trgovci, kateri kupujejo za pivovarje. Cena od 110—115 K za slabo, od 116—125 K za srednje, 125—140 za dobro, 140—150 K za navadno prima blago in od 150—156 K za najboljše prima blago. Kako se je vrednost hmelja zboljšala, razvidi se iz dejstva, da se danes plačuje 130 K za hmelj, za katerega se je plačalo pred 14 dnevi le 110 K. Na kmetih je kupčija neprenehoma živahna, vsled česar se lahko trdi, da so $\frac{3}{4}$ vse letine še neprodane. Vsled neprenehane in živahne povpraševanja ne silijo hmeljarji s svojim pridelkom, ampak mirno čakajo še na boljše cene. Cene na kmetih znašajo od 115—136 K za 50 kg. Konečno razpoloženje in tendenca se mora označiti kot prav čvrsta. — Saazer Hopfen- u- Brauer-Zeitung.

Najnovejša brzojavna in telefonična poročila.

ODLOŽEN MANDAT.

Ljubljana, 4. oktobra. Dež. posl. dr. I. Oražen je odložil svoj deželnozborski mandat.

BELGIJSKI KRALJ NA DUNAJU.

Dunaj, 4. okt. — Kralj Albert je obiskal danes dopoldne v spremstvu generala Versbacha kapucinsko cerkev in grobnico cesarske rodbine. Na rakvi cesarice Elizabete in prestolonaslednika Rudolfa je položil dva krasna venca. Na to sta s krajico Elizabeto obiskala vse na Dunaju stanujoče člane cesarske rodbine.

CESARJEV GOD.

Dunaj, 4. okt. — Ob godu cesarjevem so se vršile danes po vseh cerkvah svečane službe božje, katerih se je udeležilo vojaštvo, uradniško in šolska mladina. Isto poročajo iz provincije.

UPOR BOSANSKIH KMETOV

Sarajevo, 4. okt. — V banjaluškem okrožju nočejo več kmetje dajati begom predpisane desetine in iti na delo. Iz Tuzle in Sarajeva so poslali v Banjaluko za vzdrževanje mira in reda vojaštvo. Kedar bo konec tega upora, se še ne da reči.

NOVI GENERALNI RAVNATELJ JUŽNE ŽELEZNICE.

Dunaj, 4. okt. — Upravni svet Južne železnice je imenoval danes za generalnega ravnatelja upokojenega železn. sekcijskega načelnika dr. Rudolfa Weeberja. V Weeberja stavi upravni svet velike upe, zlasti glede sanacije podjetja.

ODPOSILANSTVO DUNAJSKE TRGOVSKO-OBRTNE ZBORNICE V LONDONU.

London, 4. okt. — Semkaj došlo odposlanstvo trgovsko-obrtne zbornice na Dunaju je londonska trg-obrtna zbornica svečano sprejela. Odposilanci so si na to ogledali dve ledenici za uvoženo argentinsko meso.

NOVI RUSKI MINISTER ZA ZUNANJE ZADEVE.

Petrograd, 4. okt. — Govori se, da bode ministerski predsednik Stolypin povzdignjen v grofovski stan in najbrže imenovan za ruskega ministra vnanjih zadev.

VOHUNSKA AFERE V BELGRADU.

Berlin, 4. okt. — »Voss. Zeit.« poroča iz Belgrada, da je avstro-ogrski poslanik Forgach interveniral pri srbski vladi zaradi onih oseb, ki jih je srbska policija vsled suma, da vohunijo, zaprla. Srbska vlada jih je bojda dala takoj izpustiti in jim dala odškodnino. (?)

VELIK POŽAR V NOvem JORKU.

Novi Jork, 4. oktobra. V nekem hišnem bloku 24. ceste je začelo sinoči goreti. Ogenj je uničil zalogo lesa in jeden hotel. Okoli polnoči se je začel ogenj širiti proti skadišču Ohio-železnice.

Zagrebski
Franck
kot lovarniško znamko
priporočujemo kot priznani najboljši pridatek za kavo!

Tržne cene.

Dunaj, 4. okt. Borza zakmetijske pridelke. Trdna poročila iz inozemstva so tukaj vtoliko vplivala na tendenco, ker so se navzlic stagnacije pri pšenici in rži zadnje sobotne cene popolnoma držale. Oves je bil za 10 v višji. — Ostalo se je držalo.

Budimpešta, 4. okt. Žitna borza. Pšenica za oktober K 10'15, pšenica za april K 10'40, rž za oktober K 7'40, rž za april K 7'75, oves za oktober K 8'01, oves za april K 8'34, koruza za maj K 5'55. Pšenice se zmerno ponuja in kupuje, tendenca se drži, promet 25 tisoč met. stotov, pšenica v efektivu in ostalo nespremenjeno, termini so bili za Ameriko trdni, so kasneje popustili, a so se na koncu borze zopet utrdili.

Trst, 4. okt. Sladkor. Centrifugal pilés prompt K 34 $\frac{1}{2}$ do K 37 za dobavo K 29 do K 30. Tendencia popuščajoča.

Budimpešta, 4. okt. Svinjski sejm Ogrske stare težke 145—146, mlade težke 150—152, mlade srednje 152—156, mlade lahke 158—162 v kilogram. Zaloga 34.939 komadov.

Budimpešta, 4. okt. Mast. Svinjska mast 173, namizna slanina 145.

Praga, 4. okt. Sladkor. Surovi sladkor nova kampanja K 22'80. Tendencia: mirna. — Vreme lepo.

Ne hvali se da znaš

na različne načine pripravljati Pekatete, ker knjiga, ki jo na zahtevo dobiš zastoj pri Prvi kranjski tovarni testenin v II. Bistrici, te pouči, da ne znaš še vsega.

Oklic.

Renomirana in znana

gostilna „pri Fani“

v hiši št. 394 v Idriji se vsled rodbinskih razmer odda z delikateso vred takoj v zakup. Zakupnik prevzame z obrtoma in sem spadajočim inventarjem tudi celo pred letom prezidano hišo — izvzemši treh prostorov — **v najem.** Vsi prostori v I. in II. nadstropju so na novo in najmoderneje meblovani in se deloma uporabljajo za prenočišča tujcev, deloma oddajo gospodom v najem. Zakupniku torej ni treba nikakršne oprave, marveč le kavcijo v visočini enoletne zakupnine ter za obrt potrebni kapital. — Natančneje v pisarni podpisanega notarja v Idriji.

552 4-2

Alojzij Pegan.

Adolf Bursik

čevljar v Celju, poleg kapucinskega mosta

izdeluje vse različne vrste obutal v modernih fazonah in po solidnih cenah. V zalogi ima tudi zgoto vlijeno obutev.

Tovarniška zaloga

vsakovrstnega papirja, pisalnih potrebščin, trgovskih knjig, na debelo in drobno pri

Goričar & Leskovšek v Celju

Graška cesta št. 7.

Lastna zaloga šolskih zvezkov, risank in risalnih skladov po novih predpisih. — Tiskovine za vse urade.

177 88-62

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prebridko vest, da je naš iskreno ljubljeni soprog, oče, stari oče in tast, gospod

Tomaž Wajda

okrajni tajnik v pok., lastnik zlatega služnega križca itd.

previden s svetotajstvi za umirajoče, dne 4. vinotoka 1910 v starosti 74. let po dolgi, mučni bolezni mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega rajnega se vrši v četrtek, dne 6. vinotoka ob 3. uri pop. iz hiše žalosti na okoliško pokopališče.

Sv. maša zadušnica se boje brala v petek, dne 7. vinotoka v tukajšnji župni župni cerkvi.

Dragega rajnega priporočamo v blag spomin in molitev.

Celje, dne 4. vinotoka 1910

Marija Wajda, soproga. — Franc Wajda, davčni upravitelj, Josip Wajda, sinova. Josipina Wajda roj. Hočevan, sinaha. — Franc Wajda, vnuk.

Trgovski pomočnik

mešane stroke, dober prodajalec in istotaka **prodajalka;**

nadalje krepek **učenec,** poštenih starišev se takoj sprejmejo pri 557 3-1

Karl Cimperšek v Sevnici ob Savi.

Razglas.

Prostovoljna razprodaja gozdov v Socki, kateri so bili poprej last Zaloške grajščine, se bo vršila **v soboto, dne 8. oktobra, ob 8. uri dopoldne** in sicer se prične prodajati v Temnem grabnu (Črni graben) in Gradiškem grabnu, kjer je posebno debelo bukovo, hrastovo in borovo drevje. — Zbirališče v Temnem grabnu. 473 -16

Gostilna

tik mesta Celje **se odda v najem** ali na **račun takoj.** Kje, pove upravništvo „Narodnega Dnevnika“. 554 2-2

Sukna

in modno blago za obleke priporoča firma

Karel Kocian

tvornica za sukno, Humpolec, Češko. Vzorci franco.

Inserati v „Narodnem Dnevniku“ imajo najboljši uspeh.